

HELENA ŠTIMAC RADIN RAVNATELJICA UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA VLADE RH

PROMIJENJENE DRUŠTVENE OKOLNOSTI TRAŽE IZMJENE SVIH ZAKONA O RAVNOPRAVNOSTI

U području obrazovanja postignuta je najveća ravnopravnost, dok je ona najmanja još uvijek u području političkog i javnog odlučivanja te na tržištu rada, i novi Nacionalni plan za ravnopravnost spolova do 2027. godine, koji bi ovih dana trebao biti prihvaćen, obuhvatit će ta najvažnija kritična područja

ANTE PERIČIĆ

“Suzbijanje nasilja nad ženama ostaje i nadalje jedan od najgrubljih oblika kršenja ljudskih prava žena, iako u tom području imamo dobar zakonodavni okvir, kazne su još uvijek često preniske, a imamo i slučajeve spornih sudskih presuda. U svakom slučaju, nužno je, uz edukacije, stalno upozoravati na nultu toleranciju prema svakom obliku nasilja

“Podržavam sve akcije koje su usmjerene prema pravima žena, ali ne sviđa mi se izraz marš/marširati

Sva istraživanja, kako u Hrvatskoj, tako i na razini Europske unije, pokazuju da žene, s istom stručnom spremom i istom kvalifikacijom, zarađuju manje od muškaraca. Prošle je godine u Hrvatskoj ubijeno trinaest žena, većinom od strane bliških im muškaraca, a ni 2023., po tom pitanju, nije krenula naprednije. Nedavno je donesen Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i uznemiravanja, a Međunarodni dan žena koji ćemo obilježiti za koji dan idealan je povod za razgovor s ravnateljicom Ureda za ravnopravnost spolova Helenom Štimac Radin.

Unapređenje regulative

- Uz novi Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i uznemiravanja koji je donesen u siječnju ove godine, očekujemo da će se ovih dana donijeti novi Nacionalni plan za ravnopravnost spolova do 2027. godine, koji će kao srednjoročni akt strateškog planiranja obuhvatiti najvažnija područja u hrvatskom društvu vezana za podizanje svijesti o rodnoj ravnopravnosti, suzbijanja nasilja nad ženama, poboljšanja položaja žena na tržištu rada, uspostavljanje rodno osjetljivijeg obrazovanja, spolnu ravnotežu u procesima javnog odlučivanja te daljnjem razvoju rodno osjetljivih javnih politika, naglašava naša sugovornica.

Bliži se Međunarodni dan žena. Što taj datum predstavlja vama te što bi trebao predstavljati cjelokupnom društvu?

- Meni osobno znači puno, jer smatram da, nažalost, Međunarodni dan žena još uvijek treba obilježavati na različite javne načine s ciljem ukazivanja na još uvijek neravnopravan položaj muškaraca i žena u društvu. Ženska populacija je heterogena, i uz obilježavanje Međunarodnog dana žena, u naše strateške dokumente uvršteno je i obilježavanje, primjerice, Dana seoskih žena, žena u poduzetništvu,

žena u IKT-u, i štošta drugo. Obilježavanjem ovih datuma pokušavamo svratiti pozornost javnosti na različite nepovoljne aspekte s kojima se suočavaju žene u ukupnom društvenom kontekstu. Ove godine, primjerice, Ured za ravnopravnost spolova obilježava Dan žena posvećen temi o zaštiti prava žena i djevojčica migrantica, izbjeglica i tražiteljica azila.

Koje bi zakone, po pitanju ravnopravnosti, u Hrvatskoj trebalo unaprijediti?

- Svi zakoni koji se tiču ove teme trebaju biti podložni unaprjeđenju s obzirom na promijenjene društvene okolnosti i uočene nedostatke.

Od 2004. do 2012. bili ste predstojnica Ureda, a na čelu istog ste od 2012. do danas. Kakvo ste stanje zatekli i kakvo je ono trenutno?

- To je jedno teško pitanje. Kad sam imenovana za predstojnicu Ureda, započela sam zapravo od nule. Nije bilo Ureda, nije bilo osoblja, nije bilo ničega, morala sam sama tražiti i kupovati pečate, obavljati administrativne poslove i slično. No, ništa od toga mi nije teško palo. Danas imam Ured koji je još uvijek potkapacitiran, odnosno nedostaje nam dovoljan broj kadrova za ispunjavanje

I muškarci su diskriminirani

U kojim su segmentima muškarci najčešće diskriminirani?

- U Uredu smo zaprimali, iako ne u velikom broju, i predstavke muškaraca koji su se žalili, primjerice, na postavljanje centara za socijalni rad prilikom dodjele skrbnosti nad djecom, isključivo ženama, ili su se žalili na nemogućnost zapošljavanja u pojedinim tzv. tipično ženskim zanimanjima. Trebamo težiti društvu uravnotežene zastupljenosti muškaraca i žena i uklanjanju diskriminacije po bilo kojoj osnovi.

svih zadaća propisanih Zakonom o ravnopravnosti spolova.

Osvještavanje i edukacija

Možete li napraviti presjek ovih, više od deset godina, kako po pitanju moći Ureda, tako po pitanju ravnopravnosti spolova u Hrvatskoj?

- Radi se zapravo o više od deset godina. Ured je prije svega stručna služba Vlade RH po definiciji. Prema Zakonu o ravnopravnosti spolova zadužen je za koordinaciju svih aktivnosti u Republici Hrvatskoj vezanih za pitanja ravnopravnosti spolova. U proteklom periodu usvojen je veliki broj amandmana koji je Ured podnio na različite zakonske prijedloge te je utro put mnogim zakonodavnim i strateškim aktima u ovom području. Mnoge su se stvari promijenile, od terminologije do strateških i političkih smjernica. Unapređen je sustav institucionalnih mehanizama za provedbu politika ravnopravnosti spolova na lokalnoj i nacionalnoj razini. Hrvatskoj javnosti postali su dostupni najvažniji međunarodni strateški i drugi dokumenti u ovom području te im je i omogućen uvid u rad najvažnijih organizacija, odnosno Vijeća Europe, Europske unije, UN-a i drugo. To je, između ostalog, pridonijelo i povećanju osviještenosti o tome da su problemi s kojima se susrećemo u Hrvatskoj globalne naravi, i još mnogo toga.

U više navrata upozoravali ste na porast obiteljskog nasilja i silovanja za vrijeme pandemije. Je li se situacija stabilizirala?

- Nemamo još uvijek točne podatke o navedenim pokazateljima. **S kakvim vam se sve upitima javljaju građani u posljednje vrijeme?**

- Osim predstavki, građani se javljaju s najrazličitijim upitima, najčešće studenti, pa i više obrazovani koji traže različite podatke koji su uglavnom dostupni na internetu.

U kojim poljima djelovanja je ravnopravnost na najvišoj, a u kojim na najnižoj razini?

- Recimo da je u području obrazovanja postignuta najveća

ravnopravnost, dok je ona najmanja još uvijek u području političkog i javnog odlučivanja te na tržištu rada.

Koji se uopće zaključci o hrvatskom društvu u cjelini mogu uspostaviti temeljem crne statistike femicida - većinski počinjenih upravo iz kruga najbližih?

- Suzbijanje nasilja nad ženama ostaje i nadalje jedan od najgrubljih oblika kršenja ljudskih prava žena, iako u tom području imamo dobar zakonodavni okvir, kazne su još uvijek često preniske, a imamo i slučajeve spornih sudskih presuda. U svakom slučaju, nužno je, uz edukacije, stalno upozoravati na nultu toleranciju prema svakom obliku nasilja.

Ekonomski jaz

Najčešći izvor rodne neravnopravnosti upravo leži u ekonomskoj nesigurnosti. Mislite li da aktualne javne politike dovoljno napora i sredstava ulažu da za deset godina možemo očekivati barem upola manji ekonomski jaz između muškaraca i žena?

- Tome se teži, a kakav će rezultat biti, to će se vidjeti. Nacionalna strategija razvoja Hrvatske do 2030. godine sadrži plan smanjivanja ekonomskog jaza između muškaraca i žena i naglašava važnost načela ravnopravnosti spolova kao horizontalnog pitanja u svim javnim politikama.

Ministar Marin Piletić, baš prije koji dan, obznanio je da projekt »Zaželi«, kojim se nezaposlene žene upošljavaju kao njegovateljice naših starijih građana, ide dalje. Smatrate li ovaj projekt adekvatnim načinom osnaživanja žena na tržištu rada?

- Projekt »Zaželi« je do sada zaprimio s različitih strana samo pozitivne primjedbe. Ako su korisnice i njegovateljice zadovoljne, ne mogu na isto imati primjedbe.

Hoćete li svojim dolaskom podržati sad već tradicionalni Marš u Zagrebu u povodu Dana žena?

- Podržavam sve akcije koje su usmjerene prema pravima žena, ali ne sviđa mi se izraz marš/marširati.